

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 13304
Tarih : 17-06-2021

TÜRKİYE MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

'Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'
gerekçeleri ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ederim. 17.06.2021

Necdet İREKYÜZ
Necdet İREKYÜZ
Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Anayasa - Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih :	21 Haziran 2021
Esas No: 2/3698	

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
18	Haziran 2021
Numara:	

TBMM	
GENEL EVRAK	
18	Haziran 2021
830761	
3'Ve An	YASTIR

GENEL GEREKÇE

Hasta hakları, sağlık hakkı ve sağlığa erişim hakkı arasında doğrudan bir ilişki söz konusudur. Sağlık hakkı, vatandaşlara, devletten doğrudan veya dolaylı olarak özel ya da kamuda hizmet veren kurumlar aracılığıyla sağlık hizmetlerine erişim hakkı sağlarken; hasta hakları sunulan sağlık hizmetinin insan onuruna, kişilik haklarına ve insan hakkına uygun biçimde sunulmasını talep etme hakkı verir. Sağlık hakkı BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesinde '*Mümkün Olan En Yüksek Seviyedeki Sağlık Standartlarına Sahip Olma Hakkı*' olarak bulunmaktadır ve bu standart Komitenin 14 No'lu Genel Yorumuna göre çeşitli unsurları barındırmaktadır. Sağlık standardının belirleyici unsurları altyapı ve tıbbi bakım hizmetleridir. Sunulan hizmetlerin sağlık hakkına uygun olduğunu söyleyebilmenin koşulları ise var olması, kabul edilebilir olması, erişilebilmesi ve kalitesidir.

Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa Konseyi İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin 1. Maddesinin ilk fıkrasına göre, '*Bu sözleşmenin tarafları, tüm insanların haysiyetini ve kimliğini koruyacak biyoloji ve tıbbın uygulanmasında ayırım yapmadan herkese bütünlüklerine ve diğer hak ve temel hürriyetlerine saygı gösterilmesini güvence altına alacaklardır.*' Türkiye bu sözleşmeye taraf ülke olarak bütün vatandaşlarının aidiyetlerine göre ayırım yapmadan her türlü haklarına saygı göstermeyi taahhüt etmiştir. Bu sözleşme, vatandaşların anadillerinde sağlık hizmetinden yararlanma hakkının da Türkiye tarafından hukuki güvence altına alındığını göstermektedir. Avrupa Hasta Hakları Statüsü ise devletlere hastaların dilsel özelliklerine uygun tüm bilgileri sağlama ve sağlık bakım sağlayıcılarını eğitmek bilgi sağlayıcı materyalleri hazırlayıp dağıtmak ve bunlara erişimi kolaylaştırmak gibi görevler yüklemektedir.

UNESCO 21 Şubat tarihini Uluslararası Anadil Günü başlığı altında; kültürel çeşitliliği, uluslararası uzlaşmayı ve çok dilliliği desteklemek amacıyla 1999 yılından bu yana 'Anadil Günü' olarak kutlamaktadır. Dil, sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğini ve kalitesini etkileyen unsurların başında gelmektedir. Hasta ve sağlıkçı ilişkisinin her iki taraf açısından da anlaşılabilir kılınması sağlık hizmetinin niteliğini ve sonuçlarını ciddi oranda etkilemektedir. Anadilinde sağlık hizmeti talebi; sağlık hakkı, tedavi hakkı, hasta hakkı ve yaşam hakkının ayrılmaz bir parçasıdır. Herkese eşit, etkin ve nitelikli sağlık hizmeti sunmanın yolu anadil hakkının bu alanda da kullanımına bağlıdır. Maalesef Türkiye'de diğer kamusal alanlarda olduğu gibi sağlık alanında da yurttaşların anadillerini kullanabilmeleri ve anadilinde sağlık hizmetleri alabilmeleri hakkı göz ardı edilmektedir. Yaşamın bütününde olduğu gibi sağlık alanında da anadilin önemi kaçınılmaz ve yaşamsal bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Hastalar arasında ırk, dil, cinsiyet, inanç, sınıf ayırımı yapmaksızın mesleğini icra etmeyi taahhüt eden hekimler için mesleklerini icra ederlerken hastalığın tanısını doğru koyma, öykü (anamnez), tedavinin en önemli basamağını oluşturmaktadır. Bunun en doğru ve sağlıklı yolu ise hasta ile sağlıklı bir iletişim kurabilmekten geçmektedir. Sağlıklı iletişim ise ancak hasta ile hekimin aynı dili konuşması ve hastanın kendini en iyi ifade edebileceği dili ile mümkün olabilmektedir. Bunun yanı sıra hasta bilgilerinin, hasta hekim ilişkisinin mahremiyeti açısından hasta ile hekim arasına üçüncü kişi olarak tercümanların girmesi ciddi mahremiyet sorunları doğurmakta, hastanın kendini rahat ve doğru bir şekilde ifade edememesine yol açmaktadır. Anadilde sağlık hizmetinden yoksun olmak özellikle acil vakalarda daha büyük sorunlara neden olmaktadır.

Başta acil servisler olmak üzere sağlık hizmetlerinin sunulduğu her yerde ve hijyen, aşı, aile planlaması, ana-çocuk sağlığı konularında, özellikle olağanüstü durumlarda koruyucu sağlık açısından önem taşıyan başlıklarda, anadilinde eğitim verilmesi hem önleme de hem de koruyucu sağlık açısından ciddi yararlar sağlayacaktır.

Anadilinde hizmet verilmesinin yurttaşlar açısından daha hızlı, etkin ve daha nitelikli sonuçlar ortaya çıkaracağı herkesin malumudur. Türkiye’de Kürtlerin, Arapların, Ermenilerin ve diğer halkların yoğun olarak yaşadığı yerler başta olmak üzere birçok bölgesinde yaşayan ve farklı dilde konuşanlara dayatılan tek dilde sağlık hakkı engellenmekte, sağlığa ulaşım olanakları kısıtlanmaktadır. Sağlık alanında da tıp eğitiminden sağlık hizmeti sunumuna kadar her düzeydeki kamusal hizmetlerde anadillerin kullanılmasına olanak sağlanmalıdır.

Bu açıklamalar doğrultusunda, sağlık hizmetlerinin anadillerinde yerine getirilmesi ve buna ilişkin gerekli altyapının sağlanması devletin asli görevleri arasındadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1-) Bu düzenleme ile Türkçe dışında farklı dilleri konuşan vatandaşların kendi anadillerinde sağlık hizmetlerinden faydalanmaları esas alınmıştır. Türkçe bilmeyen vatandaşların sağlık hizmetlerinden doğrudan faydalanabilmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 2-) Bu hüküm ile ilgili yasal düzenlemelerin yerine getirilmesi ve ilgili yönetmelik değişikliklerinin yapılması hükme bağlanmaktadır.

MADDE 3-) Yürürlük maddesidir.

MADDE 4-) Yürütme maddesidir.

DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1-) 07.05.1987 Tarihli ve 3359 Sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3 üncü maddesinin 1 fıkrasına aşağıdaki bend eklenmiştir.

“Sağlık hizmetleri; ülke genelindeki tüm sağlık kuruluşlarında, sağlık kuruluşunun bulunduğu bölgenin nüfus yoğunluğu ve koşulları çerçevesinde, Türkçe dışında başka bir dilin anadil olarak konuşulduğu bölgelerde, bu dillerde ifa edilir. Anadilde sağlık hizmeti; hizmet sunulan bölgede konuşulan anadili bilen sağlık personellerince yerine getirilir. Personel atamalarında o bölgedeki nüfus yoğunluğu ve konuşulan anadiller dikkate alınır. Bu şekilde atanacak personelin o bölgede konuşulan anadillerden birisini bilmesi şartı aranır. Gerekli hallerde personel düzenlemesi yapılması konusunda Sağlık Bakanlığı ilgili düzenlemeleri yapar. Yine gerekli hallerde memurlar için hizmet içi dil eğitimi verilir.”

MADDE 2-) 3359 Sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun Geçici-12 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici hüküm eklenmiştir.

“Geçici Madde 13-) “ Bu Kanunun uygulanması gereken yerlerde, diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz. Bu Kanunun yürürlüğe girmesine müteakip anadilde kamu hizmetlerinin uygulanmasına yönelik yönetmelik değişikliği bu kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içersinde yapılır.”

MADDE 3-) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4-) Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.